

Warszawa, dnia 26 maja 2022 r.

Informacja o wynikach kontroli
na temat: *Prowadzenie postępowań w sprawach o wykroczenia przez funkcjonariuszy Policji*
w Komendzie Miejskiej Policji w Koszalinie

I. Podstawa prawna

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*¹.

II. Tryb kontroli

Kontrola została przeprowadzona przez Departament Kontroli i Nadzoru (obecnie Departament Kontroli) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w trybie zwykłym, zgodnie z *Planem kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2021*.

III. Termin kontroli

Od 14 czerwca 2021 r. do 22 lipca 2021 r.

IV. Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:

- 1) Postępowanie zwyczajne (czynności wyjaśniające, wniosek o ukaranie, oskarżyciel publiczny).
- 2) Postępowanie przyspieszone oraz mandatowe.
- 3) Sprawowanie nadzoru nad realizacją ww. postępowań w sprawach o wykroczenia.

V. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2021 r.

VI. Ustalenia kontroli – ocena kontrolowanej działalności

Oceniono **pozytywnie mimo nieprawidłowości** realizację zadań będących przedmiotem kontroli oraz nadzór służbowy Komendanta Miejskiego Policji w Koszalinie² nad wszczynaniem oraz prowadzeniem postępowań w sprawach o wykroczenia przez podległych mu funkcjonariuszy Policji oraz w zakresie skuteczności kierowania wniosków do sądu, w tym prawidłowości realizowania obowiązków w charakterze oskarżyciela publicznego. Nie oceniono skuteczności udziału w rozprawach przed właściwym sądem, upoważnionych funkcjonariuszy Policji do występowania w roli oskarżyciela publicznego, gdyż w okresie objętym kontrolą wspomniani policjanci nie uczestniczyli w takich rozprawach ze względów pandemicznych.

Wpływ na ocenę końcową kontrolowanego podmiotu miały ustalenia kontroli związane z dokumentowaniem oraz prowadzeniem spraw o wykroczenia. Istotną rolę w powyższym zakresie odegrała waga stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości (np. przedwczesne uznanie przedawnienia karalności wykroczenia). Czynnościom kontrolnym poddano 1,158 % z całości populacji liczącej w sumie 3627 spraw o wykroczenia, w których prowadzono czynności wyjaśniające. Sprawy problematyczne, w których wystąpiły uchybienia i nieprawidłowości pojawiły się m.in. w czynnościach

¹ t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

² Zwanego dalej Komendantem lub Komendantem Miejskim.

wyjaśniających. W części tych spraw stwierdzono, że prowadzono je w sposób nierzetelny³, nieprawidłowy i nieterminowy. W tym też zakresie, nie wykonywano niezbędnych czynności, które mogły skutkować nie tylko wcześniejszym, ale przede wszystkim terminowym zakończeniem prowadzonych czynności wyjaśniających. W toku kontroli stwierdzono szereg czynności wyjaśniających prowadzonych w trybie art. 54 § 1 ustawy z 24 sierpnia 2001 r. *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia*⁴, które nie były kończone w terminie określonym przepisami (w ciągu miesiąca od ich podjęcia). Przedłużające się w czasie (w sposób nieuzasadniony) czynności powodowały jedynie piętrzenie się niezakończonych spraw, a tym samym występowanie niepotrzebnych zaległości. Przyczyny niedochowania terminu prowadzonych czynności wyjaśniających nie były dokumentowane w aktach sprawy. W kilku sprawach wskazane przesłanki nie korelowały z kwalifikacją widniejącą w elektronicznym rejestrze spraw o wykroczenia lub ze stanem faktycznym bądź wskazywano niewłaściwe ujemne przesłanki procesowe.

Czynnościom kontrolnym poddano 2,17% postępowań mandatowych, spośród 918 tego rodzaju spraw. Postępowania mandatowe, co do zasady, były realizowane w sposób prawidłowy. Jednakże, stwierdzono szereg niedociągnięć związanych m.in. z obowiązkiem kompletnego dokumentowania (będącego potwierdzeniem formalnym wykonanych czynności lub stwierdzonych faktów) w formularzach mandatu karnego, takich elementów jak: opis zachowania stanowiącego wykroczenie, czas i miejsce jego popełnienia oraz kwalifikacja prawna czynu. Pozostałe rubryki formularzy, w szczególności określona wysokość grzywny, dane dot. sprawcy wykroczenia, podpisy funkcjonariusza i osoby ukaranej, rodzaj mandatu karnego były wypełniane prawidłowo.

Mając na względzie skalę prowadzonych spraw i podejmowanych czynności służbowych oraz utrudnienia i ograniczenia związane z występującą w okresie objętym kontrolą sytuacją pandemiczną (COVID-19), stwierdzono, że nadzór służbowy w zakresie sposobu realizacji zadań związanych z postępowaniami w sprawach o wykroczenia był, co do zasady, realizowany prawidłowo. Niemniej jednak, ujawnione w toku kontroli uchybienia i nieprawidłowości wskazują, że wymaga on usprawnienia i poprawy oraz zwiększenia jego skuteczności.

Warto zauważyć, że jednym z powodów mogących mieć wpływ na jakość prowadzonych spraw o wykroczenia, był brak szkoleń w tym przedmiocie w KMP i podległych jednostkach (np. w formule on-line). Jak ustalono w okresie od stycznia 2020 do marca 2021 r. nie organizowano szkoleń dla funkcjonariuszy pełniących służbę w Zespołach ds. Wykroczeń. Jednostka kontrolowana wyjaśniła, że genezę takiego stanu rzeczy były wymogi sanitarne związane z pandemią COVID-19.

VII. Wnioski i zalecenia pokontrolne

W celu wyeliminowania ze służbowej działalności stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień i nieprawidłowości oraz usprawnienia funkcjonowania kontrolowanej jednostki zalecono:

1. Wypracowanie i wprowadzenie do stosowania adekwatnych mechanizmów nadzoru gwarantujących:
 - a) respektowanie terminów dotyczących przedawnienia karalności za popełnione wykroczenie,
 - b) dążenie do zakończenia czynności wyjaśniających w terminie określonym w art. 54 § 1 *k.p.w.* (w przypadku jego przekroczenia należy weryfikować przyczyny oraz powody niedochowania ww. terminu, dokumentując ten fakt w aktach prowadzonych spraw o wykroczenia),
 - c) prawidłowe wypełnianie formularzy mandatowych,
 - d) wskazywanie w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 54 § 2 *k.p.w.*, nie tylko przepisu prawa będącego podstawą niewniesienia wniosku o ukaranie, ale także w sposób syntetyczny stanu faktycznego,

³ Bez zachowania należytej staranności w działaniu.

⁴ Dz.U. z 2020 r. poz. 729, z późn.zm, zwana dalej *ustawą k.p.w. albo k.p.w.*

- e) przeciwdziałanie powstawaniu uchybień (błędy lub braki) wskazanych w niniejszym dokumencie,
 - f) sporządzanie okresowej oceny efektywności ścigania wykroczeń, o której mowa w § 12 ust. 2 pkt 8 *zarządzenia Nr 21 KGP z 13 lipca 2020 r.*
2. Dokonanie w dokumentach organizacyjnych KMP w Koszalinie stosownych zmian, odzwierciedlających faktycznie sprawowany nadzór nad podległymi jednostkami organizacyjnymi przez Zastępców Komendanta Miejskiego Policji w Koszalinie, w zakresie prowadzonych postępowań w sprawach o wykroczenia.
 3. Objęcie tematyką szkoleniową postępowań w sprawach o wykroczenia i przeszkolenie w tym zakresie przede wszystkim funkcjonariuszy Policji prowadzących czynności wyjaśniające, nakładających grzywny w drodze mandatów karnych, sporządzających wnioski o ukaranie, wyznaczonych do występowania przed sądem w roli oskarżyciela publicznego. Mając na względzie ograniczenia pandemiczne – wykorzystać przy realizacji szkoleń w miarę możliwości narzędzia teleinformatyczne.